

Kada kao dijete napustiš svoj zavičaj i odrasteš pod nekim drugim nebom, kao što je većina nas, onda nekako uvijek imaš tu dilemu kako da odgovoriš na pitanje odakle si. Nije teško ali dok je čovjek jako mlad nema strpljenja objašnjavati gdje se rodio pa doselio, zašto se nešto desilo, naročito kada si u pubert e tu. Došao si u zemlju u kojoj si iste nacionalnosti kao većina, koristiš isti jezik ali opet si nekako obilježen, jer, došao si kao izbjeglica i pričaš malo drugačije - pričaš ijekavicu. Vjerujem da su mnogi imali problem uklopiti se tu među svojima. Ta zbunjenost traje dok si dijete....

Vremenom postaješ čovjek, zreo i razuman i shvataš nisu djeca kriva kada te provociraju. Oni samo prate ponašanje svojih roditelja. Kako si stariji i zreliji sve više te srce vuče tamo gdje si rođen, odakle potičeš i gdje se jedino osjećaš ispunjeno i srećno jer si svoj na svome. Što si zreliji sve više se javlja onaj lički nazovi inat ono naše „ne mere mi niko ništa“ jer mi L ičani smo najponosniji, najtvrdoglaviji i što bi se reklo „zavrnut“ narod.

Na sve se mi priviknemo, prihvatimo, naučimo, slušamo, radimo, stičemo, stvaramo i stalno ponavljamo „Šta bi vi da vam nije nas Ličana, al neš me trati dovjeka-“. „E da mi je da djeca postanu svoji ljudi, da mi se dočepati zera penzije pa ode u Liku“, što često čujem od naših ljudi nezavisno u kom dijelu svijeta žive.

Ja ne mogu pisati o uspomenuama koje me sjećaju na Liku, bila sam mala. Ali imam sreću i privilegiju da mogu pisati o uspomenuama koje se sada urezuju u moje sjećanje jer su se moji roditelji odavno vratili u Liku tako da i mi djeca svoje slobodno vrijeme uglavnom provodimo u Lici.

Ono što me najviše raduje jeste činjenica da djeca mog brata i moje sestre kao sto će nadam se i moja, imaju taj osjećaj da su baba i djed u Lici, da se tamo ide, da baba pazi da nisi slučajno gladan, gdje je djed strog, ali baba „sredi“ da bude blag, gdje imaš mini zoo vrt domaćih životinja, gdje učiš mnoge zanimljive i korisne stvari koje ti trebaju u svakodnevnom životu. Ako si dječak, učiš bućati što je od krucijalnog značaja za svakog Ličanina jer „kakav si čojek ako ne znaš buće baciti“

I naravno nezaobilazna, nadaleko poznata i priznata od renomiranih stručnjaka - lička janjetina. Najčudniji si čovjek ako kojim slučajem ne voliš janjetinu. To je kod Ličana toliko čudno da skoro ima razmjere uvrede. Muke su žive kad dolazi neko u goste ko nije Ličanin šta spremiti, kakvi roštilji, kotlići ili ne daj Bože „lagana rana“. Odmah se pitaju da nisi bolestan. Normalan svakako nisi za njihov pojam jer ne jedeš janjetinu, a ako traziš piletinu onda si smiješan jer „u Lici je piletina prilog“. Malo šale ali u biti jesmo takvi. Znamo svi zbog kakvih surovih uslova života naših predaka je janjetina ono najbolje čime te Ličani mogu počastiti. Naravno da će za svakoga koga ne nagovore da jede jagnjetinu da se „zalete“ u trgovinu i nabave sve sto je potrebno da bi se gost osjećao ugodno. Jesmo tvrdoglavi i pomalo gordi ali poznati smo i po srdačnosti i gostoprimstvu, pa eto tako malo kroz šalu da i djeca potomci uče o ličkoj gastronomiji i srdačnosti.

Lika je i njihov zavičaj. U Liku se ide da se iz nje odlazi na more, u Lici su snijeg i zima kao nigdje, a narocito ne u Vojvodini. Boraveći u Lici mogu da žive djetinjstvo kakvo smo mi imali. Vide i osjete krajolik, jedinstvenu ljepotu i sve ono što nas čini Ličanima, što i djeca, iako rođena u Vojvodini, sa ponosom uvijek ističu kada simpatično kažu „mi smo bre Ličani“.

Znam, čudno je nekome o čemu ja pišem. Pomisliće: „Na kojim je ova drogama“, ali nisam. Mene pokreće ljubav prema Lici, osjećaj da ima tako puno ljudi koji nisu zaboravili Liku i koji će uložiti sav svoj trud da Lika živi, jer u Lici Bog nije rekao doviđenja, ne, ne....

Teško je svima nama da se ne lažemo, nije lako ni vama u „obećanim zemljama“ sa normalnim standardima sačuvati sebe i svoje najmilije od surovosti današnjice. A tek nama u „režimskim“ državama gdje nema standarda, gdje su životne vrednosti ispod svakog nivoa, gdje nam djeca na televizijama po cijeli dan mogu da gledaju psihički labilne osobe plaćene da u show programima glume što veće budale, da gledaju nasilje svih vrsta....

Autor Autor

Utorak, 07 Svibanj 2019 14:32 - Ažurirano Srijeda, 08 Svibanj 2019 09:21

I onda dođemo mi na ideju: „Vratiti Ličane u Liku“. Krajnje nelogično, ali ko nas shvati i bude imao strpljenja vidjeće da naša priča ima smisla. Nije jednostavno ni lako, ni mi koji se zalažemo za to nismo se još vratili tamo za stalno, niti je ideja pričati ljudima kako je tamo idealno. Nije naravno. Naša Lika je deo EU, obaveze u smislu poreza i cijene osnovnih životnih namirnica prate EU standarde, a standard cijele Hrvatske je ispod istog u nazovi normalnom ostatku Evrope. Ideja je prije svega da se na ovom sajtu družimo, razmjenjujemo ideje, mišljenja, informacije i najvažnije da se upoznajemo, jer svako od nas premalo vremena troši da sazna ko su mu bili preci.....

Teško je, živimo na svim stranama svijeta, mladi smo, udajemo se, mijenjamo prezimena, ne slušamo babe i djedove kad nam govore čiji smo, ko nam je rodbina i ako tako nastavimo naši unuci će svojoj djeci znati objasniti samo ko su im rođeni baba i djed i rođeni ujak, stric i tetka. To postaje trend pa ćemo biti kao neke druge nacije, neće nam biti bitno ništa dalje od „drugog koljena“. Ja sam izričit protivnik tome i mislim da treba da znamo što više o svom porijeklu, precima i najbitnije svojim rođacima. Nekada mi je neko bliža rodbina, a nemam pojma dok tatu ne pitam i dobro je dok imam koga pitati.

Za mnoge sam dosadna i staromodna ali sam veoma ponosna na sebe što znam dosta o svojim precima i naročito čukundjedu Kolobardiji. Za njega je vezana anegdota da je na Čelemijama - na groblju posadio stablo da ako njegov spomenik nestane s godinama i ratovima ,stablo će se možda spasiti i njegovi potomci će znati da on tu počiva. Bio je u pravu, samo što je nekom stablo smetalo te je isto posjekao. Srećom, ja anegdotu znam od malih nogu i znam mjesto gdje je bilo... Sigurna sam da i vi imate sličnih priča o svojim precima, podijelite ih sa nama, pišite nam.

Ono što je jedan od prioriteta sada jeste da se u dogovorenoj organizaciji dovode mladi potomci Ličana još od „solunaca“ recimo, na par dana u Liku. Da im približimo prije svega geografski položaj Like tj. Vrepca, Zavoda i Pavlovca u odnosu na more, Plitvice, Smiljan, Pag, Novalju, Zrće... Da vide da Lika nije tamo neka pustoš, zaboravljena od svih jer u Lici prije svega žive ljudi, naši ljudi koji su se vratili svojim kućama, koji ne daju da baš sve bude pusto i zaraslo u živicu.

Da u pravu ste kad pomislite: „A sve to staro i jadno, još koju godinu i neće biti nikog“. Stanovništvo jeste starije, ali jadni nisu. To nikako jer ta „pozitivna gordost“, prkos, kapric želja da se sačuva svaki grumen svoje zemlje od zaborava i šiblja i da tu na svome ostvaruju prihode za život je nešto što ih čini najjačim na svijetu. U Lici ni od koga nikada nećete čuti da je smoren i da psuje život kakav je. Od njih ćete najčešće čuti kada ih pitate kako je: „Ma nikako brate, nema naroda, okrenulo se sve, niko

Autor Autor

Utorak, 07 Svibanj 2019 14:32 - Ažurirano Srijeda, 08 Svibanj 2019 09:21

---

ni sa kim ne može, država propala, mladi odoše... al muči dobro je, dok čovjek može raditi išta nekako će se i preživjeti, uvijek majko more i lošije biti“. Svijesni su oni da nije ništa idealno, čak daleko od idealnog ali će vam vratiti volju za životom i postideti vas samih sebe.

Da se zapitamo kako se možemo žaliti na život, a ljudi u poznijim godinama u uslovima daleko složenijim od naših imaju takvu harizmu, optimizam i volju.

Vidjeće naši mladi da je Lika vazдушna banja, da do prve plaže na moru treba nepunih sat vremena, da su putevi asfaltirani, da su magistralni putevi daleko bolji od nečijih autoputeva, da ako ne pravite nereda neće imati problema na nacionalnoj osnovi, da se do Like iz Beograda ili Novog Sada stiže za 7 do 8 sati vožnje, da imamo autobusku liniju sa kojom se tri puta sedmično, a kada je letnja sezona i svaki dan, može putovati od Sombora, Novog Sada, Beograda, Pančeva i dr. do Like. U okviru vaše karte bićete odveženi do vašeg odredišta ako idete u Ploču, Mogorić, Medak, Pavlovac, Vrebac, Barlete..... Ne morate izaći na Udbini pa tražiti ko će vas voziti do kuće.

Za nas koji u Lici imamo kuće, svoje ili nasleđene od predaka, zemlju... postoje razne mogućnosti ostvarivanja prihoda iz svega toga, da ne kažem grubo od svoje djedovine možemo imati koristi.

Imati, ako se organizujemo, dobro planiramo i naučimo da koristimo potencijale za eko turizam, organsku poljoprivredu, specifične kulturne, obrazovne i sportske manifestacije kao drugi u okruženju naših sela.

Nadam se da ćemo zajedničkim snagama uraditi sve da još više „oživimo“ Liku, da odmenimo naše koji se sada brinu o njoj i pokažemo im u dogledno vrijeme da će i posle njih tu opet biti neko, da njihov trud i trud naših predaka nije uzaludan.

Jer Lika nas je izrodila ovako pametne, ponosne, vredne, sposobne ljude i ljudine. Naša je obaveza da ne dozvolimo da se baš sve pretvori u divlje rastinje, uruši..... Još ako nam navedene aktivnosti mogu doneti i materijalnu dobrobit i oplemeniti nas istovremeno, jer je od pamtivjeka borba za očuvanje predačkog nasljedja sveta obaveza svakog naroda i pojedinca.

Zar je teško razmisliti o našim idejama, otići do Like, naših sela, običi mjesta za koja nas vežu lična sjećanja i sjećanja na rodbinui prijatelje, dati svoj doprinos očuvanju naših znamenitosti, naše prirodne i kulturne baštine - školskih zgrada u Vrepcu i Pavlovcu, Kulturnog doma, Gradine i šterne u Vrepcu, Stražbenice, mlina Popovića, Graovčeve pećine, Šupljače i nekropole u Pavlovcu...? Zar je teško da se trudimo da ih obnavljamo i sačuvamo od „zuba vremena“?

Nekoliko razmišljanja o Lici – Ličanima, Vrepčanima, običajima i životu

Autor Autor

Utorak, 07 Svibanj 2019 14:32 - Ažurirano Srijeda, 08 Svibanj 2019 09:21

Novi Sad, 29.04.2019.

Njegomir Jovana